

Riktlinjer för riktat pedagogiskt stöd till studenter med varaktig funktionsnedsättning

Publicerad: 2026-09-23

Beslutsfattare: Rektor

Ansvarig funktion: Universitetsbiblioteket och studentstöd

Handläggare: Lotta L Olsson, Anette Mårtén

Beslutsdatum: 2026-09-22

Giltighetstid: Tillsvdare

Senaste översyn: 2026-09-22

Sammanfattning: Syftet med riktlinjerna är att tydliggöra arbetsprocessen för riktat pedagogiskt stöd vid Mittuniversitetet

Tidigare versioner: MIUN 2015/908, beslutsdatum 2015-04-16

Innehållsförteckning

Inledning	3
Definitioner	4
Ansökan om riktat pedagogiskt stöd	5
Utformning av riktat pedagogiskt stöd	5
Avgränsningar	6
Beslutande stödåtgärder	6
Rekommenderade stödåtgärder	7
Ansvarsfördelning	7
Studentens ansvar	7
Internationella studenter	7
Samordnarens ansvar	8
Institutionens ansvar	8
Överklagande	9
Finansiering och redovisning	9
Nationell samordnare och extra anslagsmedel	9
Uppdragsutbildning	9
Riktlinjernas ikraftträdande	10

Riktlinjer för riktat pedagogiskt stöd till studenter med varaktig funktionsnedsättning

Inledning

Riktat pedagogiskt stöd är ett nationellt samlingsbegrepp för olika former av stödinsatser som ska kompensera svårigheter i studierna för studenter och forskarstuderande. Den studerande ska komma i en jämförbar situation med andra studenter på utbildningen när det gäller kunskapsinhämtning och examination när så är möjligt. För att nå en jämförbar situation kan olika personer behöva olika typer av stödinsatser.

Mittuniversitetet har ett ansvar att säkerställa ett gott bemötande, kunskap om olika funktionsnedsättningar, tillgängliga undervisningsformer och ett gynnsamt kompensatoriskt stöd för studenter med funktionsnedsättning.

Arbetet handlar om att i möjligaste mån utjämna olikheter redan i planeringsstadiet för att ge alla studenter likvärdiga förutsättningar och därmed undvika specialanpassningar och särlösningar. Ibland kan dock särskilda lösningar för enskilda studenter vara nödvändiga för att kompensera de hinder som ändå kan finnas eller uppstå när det gäller den generella tillgängligheten.

I dessa riktlinjer beskrivs arbetet med att underlätta studiesituationen för studenter med funktionsnedsättning inom ramen för riktat pedagogiskt stöd.

Riktlinjernas syfte är att tydliggöra samordnarnas arbetsprocess i arbetet med hantering av ansökan, beslut samt rekommendationer om riktat pedagogiskt stöd.

Anvisningarna har sin grund i den reglering som finns inom området, såväl internationellt och nationellt som lokalt vid Mittuniversitetet. Förenta nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (2008:23) och standardregler för delaktighet och jämlikhet. Förordning (2001:526) om de statliga myndigheternas ansvar för genomförande av funktionshinderspolitiken anger att statliga myndigheter ska verka för att deras

lokaler, verksamhet och information är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning samt Diskrimineringslagen (2008:567) är exempel på reglering.

I enlighet med Diskrimineringslagen bedriver Mittuniversitetet ett lika villkors arbete där bland annat funktionsnedsättning är en central aspekt. Detta synliggörs i flera styrdokument såsom handläggningsordningar för arbetet med jämställdhet och lika villkor, för hantering av kränkande särbehandling och diskriminering samt riktlinjer för kränkande särbehandling och diskriminering (dnr 2024/1000, dnr 2022/890 och dnr 2022/89).

Mittuniversitetet ska verka för att personer med funktionsnedsättning ska kunna besöka, studera och arbeta vid universitetet på lika villkor.

Definitioner

Termer, begrepp och definitionerna är hämtade från Diskrimineringslagen (2008:567) och webbplatsen för Diskrimineringsombudsmannen.

Riktat pedagogiskt stöd är ett samlingsbegrepp för varierande stödformer som erbjuds enskilda studenter med varaktig funktionsnedsättning. Stödet ska kompensera för svårigheter som kan uppstå i studiesituationen till följd av funktionsnedsättningen. Syftet med stödet är att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter. Målet är att alla studenter ska ha möjlighet att studera på lika villkor.

Med **funktionsnedsättning** menas varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga. Tillfälliga begränsningar av en persons funktionsförmåga är inte en funktionsnedsättning i diskrimineringslagens mening.

Funktionshinder beskriver den begränsning en funktionsnedsättning innebär för en person i relation till omgivningen. Ett funktionshinder uppstår därmed i mötet mellan människa och miljö. Det kan handla om alltifrån höga trösklar till attityder. Det är alltså miljön och omgivningen som är funktionshindrande.

Bristande tillgänglighet är när en person med funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte genomför anpassningar för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning. Stödet ska vara rimligt och skäligt, vad som är skäliga åtgärder avgörs i varje enskilt fall. Utgångspunkten är de krav på tillgänglighet som gäller enligt de lagar och regler som finns för verksamheten.

Ansökan om riktat pedagogiskt stöd

Det riktade pedagogiska stödet är avsett för studenter och forskarstuderande som är antagna och registrerad på kurs samt vid omtentamen i ej avslutad kurs. För att få en ansökan beviljad ska studenten ha en varaktig funktionsnedsättning och vid ansökan kunna uppvisa intyg på funktionsnedsättningen. Ett intyg kan vara utfärdat av en sakkunnig som tex läkare, psykolog eller logoped. Ansökan om riktat pedagogiskt stöd görs alltid av studenten själv i det nationella administrations- och informationssystemet Nais.

Samordnare för riktat pedagogiskt stöd (samordnare) hanterar inlämnad ansökan och gör en bedömning och fattar beslut utifrån studentens funktionsnedsättning och behov. Stödet ska vara rimligt och skäligt. Ett beslut om riktat pedagogiskt stöd innehåller beslut om och/eller rekommendationer om stödåtgärder för anpassning av studentens studiesituation. Beslutet gäller för en bestämd tidsperiod, vilket anges. Ett avslag motiveras skriftligt av samordnare till studenten. Beslutet kan överklagas.

Utformning av riktat pedagogiskt stöd

Anpassning/stöd ska erbjudas utifrån studentens behov. En skälig anpassning innebär nödvändiga och ändamålsenliga ändringar och anpassningar som inte medför oproportionerliga eller omotiverade kostnader. Stödet ska främst ses som en hjälp till självhjälp.

Många stödformer syftar till att ge studenten verktyg och möjligheter att utveckla förmågor, med målet att studenten ska bli så självständig och framgångsrik som möjligt i sina studier. Lärandemålen är lika för alla studenter.

Avgränsningar

I det riktade pedagogiska stödet ingår inte ansvar för personliga hjälpmedel som exempelvis rullstol, hörapparat, tekniska hjälpmedel för att kommunicera eller specialutformade datorprogram, boendestöd eller privat stöd för exempelvis personlig hygien, att äta eller klä av och på sig.

Flera av de stödåtgärder som beskrivs nedan rör examination.

Kunskapskraven i examinationen kan inte ändras men däremot kan det ibland finnas möjligheter att ändra tillvägagångssättet, det vill säga hur examinationen kan genomföras. Studenterna ska på ett icke diskriminerande sätt ges möjlighet att visa sina kunskaper vid examinationen.

I kursplanerna anges att om en student har ett beslut från samordnaren om beviljat riktat pedagogiskt stöd har examinator rätt att ge anpassad examination för studenten.

Beslutande stödåtgärder

Samordnaren kan besluta om olika pedagogiska stödåtgärder. Exempel på sådana stödåtgärder är:

- teckenspråkstolk/skrivtolk
- stöd av medstudent vid ex förflyttning
- anteckningsstöd
- mentorstöd genom att en handledare (mentor) ger stöd i struktur och planering av studierna
- enskilt rum eller en mindre grupp vid salstentamen på campus
- förlängd tentamenstid vid salstentamen på campus (praxis är 20% extra tid)
- möjlighet att vid papperstentamen skriva tentamen på dator.
- tentamensfrågor upplästa via talsyntes eller av tentamensvakt
- möjlighet att få spela in i ljud och transkribera föreläsningar för eget bruk
- tillgång till resursrum (utrustning med anpassade programvaror)

Rekommenderade stödåtgärder

Ett beslut om riktat pedagogiskt stöd som fattas av samordnaren kan förutom beslutade stödåtgärder även innehålla rekommendationer om stödåtgärder.

Beslut om rekommenderade stödåtgärder fattas av examinator/kursansvarig och kan exempelvis vara:

- tillgång till föreläsnings- och undervisningsmaterial i förväg för att studenter ska ges möjlighet att på ett likvärdigt sätt ta del av undervisningsmaterial.
- anpassad examination
- extra handledning i enskild kurs eller vid uppsatsskrivande
- stöd vid verksamhetsförlagd utbildning

Ansvarsfördelning

Alla på universitetet har ansvar för att bidra till en tillgänglig och inkluderande studiemiljö. Genom ett gott bemötande och ett aktivt engagemang skapar vi ett universitet som är tillgängligt för alla.

Studentens ansvar

Det är studentens ansvar att ansöka om stöd och det är på studentens initiativ som åtgärder vidtas. Det är även studentens ansvar att informera berörda instanser på lärosätet om beslutade och rekommenderade stödinsatser. Det innebär att studenten ansvarar för att kommunicera med kursansvarig lärare eller examinator inför kursstart eller så snart som möjligt för att få besked om vilka rekommenderade anpassningar som går att tillämpa gällande undervisning och examination, utifrån de rekommenderade stödåtgärderna.

Internationella studenter

När det gäller utbytesstudenter som har behov av riktat pedagogiskt stöd ska det ombesörjas av hemuniversitetet eller de som ansvarar för detta i studentens hemland innan studenten anländer. Om Mittuniversitetet antar "free-movers"

räknas de som universitetets egna studenter och kan ansöka om det stöd som övriga studenter med funktionsnedsättning erbjuds.

Samordnarens ansvar

Samordnaren för riktat pedagogiskt stöd ansvarar för att

- utreda och fatta beslut om studenten har rätt till riktat pedagogiskt stöd
- utreda, besluta och rekommendera vilket pedagogiskt stöd som studenten är mest betjänt av i förhållande till funktionsnedsättningen, i vilken omfattning och för hur lång tid. I samråd med studenten utfärda beslut om riktat pedagogiskt stöd.
- vid behov vara studenten behjälplig i möten med lärare/kurs- och programansvarig
- tillgängliggöra och uppdatera information på vår hemsida om det riktade pedagogiska stödet
- årligen sammanställa statistik över studenter med stöd för internt bruk, rapportera kostnader och antal studenter med stöd till Stockholms universitet, samt ansöka om nationella medel för riktat pedagogiskt stöd
- följa upp/revidera riktlinjerna för det riktade pedagogiska stödet vid behov
- vara ett stöd för undervisande personal i frågor som avser studenter med funktionsnedsättning

Institutionens ansvar

Att i utveckling, planering och genomförande av kurser och program tillse att undervisning och information är tillgänglig för alla studenter. Institutionen säkerställer att det finns rutiner för stöd till studenter med funktionsnedsättning samt att rekommendationer om anpassningar i studiesituationen hanteras med hänsyn till studentens integritet och med tillgång endast för berörda parter.

Om ett rekommenderat stöd avslås eller delvis avslås av prefekt, efter rekommendation från examinator/kursansvarig, måste ett avslagsbeslut upprättas. Enligt Förvaltningslagen (2017:900) ska beslut innehålla en motivering till avslaget samt en överklagandehänvisning. För att underlätta arbetet vid

avslag på rekommendation finns en blankett att använda. Mall - Beslut om riktat pedagogiskt stöd.

Överklagande

Ett beslut om pedagogiskt stöd kan överklagas till den nationella Överklagandenämnden för högskolan (ÖNH) om studenten anser att beslutet strider mot diskrimineringsförbudet gällande bristande tillgänglighet i 1 kap. 4 § 3 diskrimineringslagen (2008:567). I varje beslut som studenten får finns information om hur man överklagar. Om en student vill överklaga ett beslut kan studenten skriva till ÖNH. Överklagandet skall dock adresseras till Mittuniversitet, Registrator, 851 70 Sundsvall och måste ha inkommit inom tre veckor från den dag studenten tog del av beslutet.

Finansiering och redovisning

Det riktade pedagogiska stödet till studenter med funktionsnedsättning finansieras genom universitetsgemensamma medel som reserveras i universitetets budget (0,3 % av utbildningsanslaget) samt genom extra nationella anslagsmedel som ger viss kostnadstäckning.

Nationell samordnare och extra anslagsmedel

Universitetet ska årligen redovisa kostnader samt statistiska uppgifter om antalet studenter som erhållit stöd till den nationella samordnare som finns vid Stockholms universitet. Om de årliga kostnaderna överstiger 0,3% av universitetets anslag för utbildning på grundnivå och avancerad nivå finns möjlighet att ansöka om extra anslagsmedel via den nationella samordnaren. Kostnader för utrustning, undertextning, investeringar eller åtgärder som relateras till universitetets generella tillgänglighet omfattas dock inte.

Uppdragsutbildning

Personer som deltar i uppdragsutbildning är inte studenter i enlighet med högskolelagen och högskoleförordningen, därav finns ingen standardskrivning om riktat pedagogiskt stöd i kursplaner för uppdragsutbildning under

examination. Det innebär att alla frågor som rör dessa deltagare ska regleras i avtal mellan uppdragstagaren

(universitetet) och uppdragsgivaren. Exempel på frågor som kan avtalas om är stöd till deltagare med funktionsnedsättning. Om stöd beviljas för deltagare i uppdragsutbildning ska detta bekostas och hanteras av uppdragstagaren inom ramen för avtalet för uppdragsutbildningen. Om stöd inte finns reglerat inom avtalet är det uppdragsgivarens ansvar att tillhandahålla såväl stöd samt kostnaden för detta.

Riktlinjernas ikraftträdande

Riktlinjer för det riktade pedagogiska stödet gäller från och med beslutsdatum och tills vidare.